

ימי עיון בתנ"ך תשפ"ב

'התחת אלהים אני'
חתימת סיפור יוסף ואחיו ומעגלי ספר בראשית
sabatoster@gmail.com, דוד סבתו,

[א] קבורת יעקב ויראת האחים

ירושלמי פאה א, א
דברו הכתובים דברי בדאי כדי להטיל שלום בין יוסף לאחיו... ולא מצאנו שציווה [יעקב] כלום'

רש"י

אביך צווה: שינו בדבר מפני השלום, כי לא צוה יעקב כן כי לא נחשד יוסף בעיניו'.

רמב"ן

וידברו אליו את כל דברי יוסף - יראה לי על דרך הפשט שלא הוגד ליעקב כל ימיו כי אחיו מכרו את יוסף, אבל חשב כי היה תועה בשדה והמוצאים אותו לקחוהו ומכרו אותו אל מצרים, כי אחיו לא רצו להגיד לו חטאתם, אף כי יראו לנפשם פן יקצוף ויקללם, כאשר עשה בראובן ושמעון ולוי, ויוסף במוסרו הטוב לא רצה להגיד לו. ולכך נאמר ויצו אל יוסף לאמר אביך צוה לפני מותו לאמר וגו', ואלו ידע יעקב בענין הזה היה ראוי להם שיחלו פני אביהם במותו לצוות את יוסף מפיו, כי ישא פניו ולא ימרה את דברו, ולא היו בסכנה ולא יצטרכו לבדות מלבם דברים.

ההתוודעות הראשונה	ההתוודעות השניה
<p>וְעַתָּה אֶל תַּעֲצְבוּ וְאֵל יַחַר בְּעֵינֵיכֶם כִּי מִכְרַתֶּם אֹתִי הִנֵּה כִּי לְמַחִיָּה שָׁלַחֲנִי אֱלֹהִים לְפָנֵיכֶם: כִּי זֶה שְׁנַתִּים הָרַעַב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ וְעוֹד חֲמֵשׁ שָׁנִים אֲשֶׁר אֵין חֲרִישׁ וְקִצִּיר: וַיִּשְׁלַחֲנִי אֱלֹהִים לְפָנֵיכֶם לְשׁוֹם לָכֶם שְׂאֲרֵית בְּאֶרֶץ וְלַהֲחִיּוֹת לָכֶם לְפָלִיטָה גְדֹלָה: וְעַתָּה לֹא אֲתֵם שָׁלַחְתֶּם אֹתִי הִנֵּה כִּי הָאֱלֹהִים וַיִּשְׁיִמְנִי לְאֵב לְפָרְעָה וּלְאֲדוֹן לְכֹל בֵּיתוֹ וּמִשָּׁל בְּכֹל אֶרֶץ מִצְרָיִם.. וְכִלְכַּלְתִּי אֶתְךָ שָׁם כִּי עוֹד חֲמֵשׁ שָׁנִים רָעַב פֶּן תִּגְרַשׁ אֶתְּךָ וּבֵיתְךָ וְכָל אֲשֶׁר לָךְ</p>	<p>אֶל תִּירָאוּ: כִּי הִתַּחַת אֱלֹהִים אָנִי וְאֲתֵם חֲשַׁבְתֶּם עָלַי רָעָה, אֱלֹהִים חֲשָׁבָה לְטֹבָה לְמַעַן עֲשֶׂה כִּיֹּם הַזֶּה לְהַחִיּוֹת עִם רַב וְעַתָּה אֶל תִּירָאוּ: אֲנִי אֶכְלָכֵל אֶתְכֶם וְאֵת טַפְּכֶם</p>

[ב] נאומו של יוסף – בין עבר לעתיד

רשב"ם

'ה' גרם לכם ואתם לא פשעתם בי כי לטובתכם נתכוון ה

(רס"ג) מובא אצל רשב"ע

ו.יאמר הגאון כי התחת אלהים אני? כאילו אני במקום אלהים, שנפלתם לפני ותאמרו אנחנו עבדיך

עבר	עתיד
<p>אֶל תִּירָאוּ: כִּי הִתַּחַת אֱלֹהִים אָנִי וְאֲתֵם חֲשַׁבְתֶּם עָלַי רָעָה, אֱלֹהִים חֲשָׁבָה לְטֹבָה לְמַעַן עֲשֶׂה כִּיֹּם הַזֶּה לְהַחִיּוֹת עִם רַב</p>	<p>וְעַתָּה אֶל תִּירָאוּ: אֲנִי אֶכְלָכֵל אֶתְכֶם וְאֵת טַפְּכֶם</p>

[ג] חתימת סיפור יוסף כרקע לספר שמות

ויחי יוסף מאה ועשר שנים

ו.י.א יוסף לאפרים בני שלשים גם בני מכיר בן מנשה ילדו על ברפי יוסף

ימי עיון בתנ"ך תשפ"ב

וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אָחָיו: אֲנִכִּי מֵת וְאֱלֹהִים פָּקְדוּ יִפְקְדוּ אֶתְכֶם וְהִעֲלֶה אֶתְכֶם מִן הָאָרֶץ הַזֹּאת אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר
נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלִיעֲקֹב. וַיֵּשְׁבַע יוֹסֵף אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר פָּקְדוּ יִפְקְדוּ אֱלֹהִים אֶתְכֶם וְהִעֲלֶתֶם אֶת
עַצְמֹתַי מִזֶּה:

וַיָּמָת יוֹסֵף בֶּן מֵאָה וָעֶשֶׂר שָׁנִים
וַיַּחַנְטוּ אֹתוֹ וַיִּישָׂם בְּאֲרוֹן בְּמִצְרַיִם: